

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 17 Sayı : 47 Ağustos 2024

Yayın Geliş Tarihi: 02.05.2024 Yayına Kabul Tarihi: 14.08.2024

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1477510>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article

Atıf/Citation: Gürel, Ö.İ. & Koçoğlu, C. M., (2024). Öğretmenlerin Kültürel Miras Farkındalıkları ve Deneyimleri Üzerine Bir Araştırma. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (47), 797-824.

ÖĞRETMENLERİN KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIKLARI VE DENEYİMLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KARABÜK İLİ ÖRNEĞİ**

Özgür İbrahim GÜREL *

Cenk Murat KOÇOĞLU **

Öz

Kültür, bir toplumun ahlakını, inançlarını, yaşam tarzını ve toplumla ilgili tüm değerini kapsamaktadır. Bu açıdan bakıldığında, her toplum hem kendi kültürünü hem de diğer toplumların kültürlerini merak etmekte ve ilgi duymaktadır. Özellikle kültürün nesilden nesile aktarılması, onun miras değerini ortaya koymakta ve öneminin daha da artmasına katkı sağlamaktadır. Bu önemden dolayı kültürel miras son yıllarda üzerinde önemle durulan bir kavram hâline gelmiştir. Bu araştırmanın amacı; öğretmenlerin, Karabük'te bulunan kültürel miras unsurlarına ilişkin farkındalık ve deneyim düzeylerinin tespit edilmesidir. Bu amaçla araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan anket tekniği ile 390 öğretmenden veriler toplanmıştır. Araştırmanın temel sonuçlarına göre; öğretmenlerin cinsiyet, yaş ve medeni durumlarına göre kültürel miras

* Bu çalışma 2022 yılında Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünde Özgür İbrahim Gürel tarafından, Doç. Dr. Cenk Murat Koçoğlu'nun danışmanlığında tamamlanmış olan Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

† Bu çalışma için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 18/01/2022 tarih ve 2022/01-3 sayılı kararı ile çalışmanın etik açıdan uygun bulunduğu dair etik kurul raporu oy birliği ile kabul edilmiştir.

* Yüksek Lisans Mezunu. Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, ozgurel78@gmail.com, Karabük/Türkiye

** Doç. Dr. Karabük Üniversitesi, Safranbolu Turizm Fakültesi, cenk-murat@hotmail.com, Karabük/Türkiye

farkındalığı farklılık göstermezken; ikamet süreleri açısından kültürel miras farkındalığını farklı değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Diğer yandan başka bir sonuca göre; öğretmenlerin yaşları, medeni durumları, görev yaptıkları okul türleri ve buldukları yerdeki ikamet süreleri açısından, kültürel miras deneyimini farklı değerlendirdikleri tespit edilirken; öğretmenlerin cinsiyetlerine göre böyle bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Kültür, kültürel miras, kültürel miras farkındalığı, kültürel miras deneyimi, Karabük ili.*

EXPERIENCES AND AWARENESS OF CULTURAL HERITAGE

VALUES OF TEACHERS WORKING IN KARABÜK

Abstract

Culture encompasses a society's morals, beliefs, lifestyles, and all values related to that society. From this perspective, every society is curious about and interested in its own culture as well as the cultures of others. Particularly, the transmission of culture from generation to generation highlights its heritage value and contributes to its increasing importance. Due to this significance, cultural heritage has become a concept of great emphasis in recent years. The purpose of this research is to determine the awareness and experience levels of teachers regarding the cultural heritage elements in Karabük. For this purpose, data were collected from 390 teachers using a survey technique, one of the quantitative research methods. According to the main results of the research, while teachers' awareness of cultural heritage does not vary according to gender, age, and marital status, it was found that they assess cultural heritage awareness differently in terms of the duration of their residence. On the other hand, another result revealed that teachers evaluate their experience of cultural heritage differently based on their age, marital status, the type of school they work in, and the duration of their residence in that place, while no such difference was observed based on gender.

Keywords: *Culture, Cultural heritage, cultural heritage awareness, cultural heritage experience, Karabük province*

1. GİRİŞ

Kültürel miras, bir grup veya toplumun geçmişten günümüze kalan fiziksel eserler (kültürel varlıklar) ve soyut niteliklerinin toplamı olarak tanımlanabilir. Bu kavram mirasın korunması, anlaşılması ve günümüzde yaşatılması için belirli yaklaşımların kullanılmasıyla geçmiş ile gelecek arasında köprü görevi görmektedir. Kültürel miras, bu gruplara veya toplumlara yüklediği değerlerden dolayı günümüzde yaşatılmakta ve gelecek nesillere bir değer olarak aktarılmaktadır (Ünal, 2013). Kültürel miras eğitimi ise farklı zaman dilimlerinde yaşayan insanların ekonomik, toplumsal ve kültürel durumlarını anlamasını ve teknik gelişme süreçlerinin izlerini sürmelerini de kapsamaktadır. Bu nedenle kültürel miras eğitimi, süreklilik ve değişim kavramlarını beslemek suretiyle, insanoğlunun ekonomik toplumsal ve kültürel deneyimlerindeki devamlılığı, kültürün önemini ve kültürel miras değerlerini öğrencilerin anlamalarını sağlamaktadır. Her toplumun kendisini diğer toplumlardan ayıran bir geçmişi ve belleği vardır. Bundan dolayı da farklı zamanların özelliklerini izah eden kültürel miras değerleri hakkında eğitim, toplumsal belleği yapılandıran bir unsur olarak önemlidir. Bununla birlikte kültürel miras eğitimiyle öğrencilerin Millî ve yerel mirasın yanında evrensel dünya mirasının da farkına varmaları ve bunları korumaları gerektiği öğretilmelidir. Bu bağlamda kültürel miras eğitimi konusunda en büyük görev öğretmenlere düşmektedir (Özbaş, 2012).

Öğretmenlere düşen görevin önemini ortaya koymak, teorik ve pratik katkı sağlamak amacıyla bu çalışmada Karabük ilinde faaliyet gösteren öğretmenlerin söz konusu ilde bulunan somut olan ve somut olmayan kültürel miras unsurlarına ilişkin farkındalıkları ve deneyimleri incelenmiştir. Kültürel mirasın farkında olan ve bu mirası derinlemesine deneyimlemiş öğretmenler, öğrencilerine yalnızca kendi kültürel köklerine değil, aynı zamanda küresel bir toplumun üyeleri olarak diğer kültürleri anlamalarına ve saygı duymalarına

yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin kültürel mirasa ilişkin artan farkındalığı ve zenginleştirilmiş deneyimleri, kültürel çeşitliliği değer veren ve bunu koruyan daha bilinçli ve kapsayıcı bir toplumun gelişimine katkıda bulunacaktır.

Kültürel miras kavramının son çeyrek yüzyılda genişlemesi, koruma anlayışını büyük ölçüde değiştirmiştir. Uzun bir süre kültürel miras, tarihî ve estetik değerleri ile tanınan, geçmişten kalan önemli yerlerden oluşan dar bir grup anlamına gelmekte iken (Gürel, 2018) günümüzde koruma; mirasın tanımlanarak değerlendirilmesini içeren, nasıl kullanıldığını, önemsendiğini, yorumlandığını, kim tarafından ve kimler için yapıldığını belirleyen karmaşık ve devam eden bir sosyal süreç olarak anlaşılmaktadır (Gürçayır, 2011). Miras kavramının genişlemesi, kültürel öneme sahip olduğu düşünülen değerlerin genişlemesinin doğrudan bir sonucu olmuştur ve bu yeni değerler artık bu özel yerlerin korunması ve muhafaza edilmesi için alınan tüm kararların bir parçasıdır. Miras değerleri daha fazla dikkat çektikçe yerleşik koruma ilkelerine sıklıkla meydan okuyan ve korumanın kavranma şeklini etkileyen özelliklere sahip oldukları anlaşılmaya başlanmıştır (Oğuz, 2013).

Kültürel miras; bir topluluğun geliştirdiği ve nesilden nesile aktardığı gelenekler, uygulamalar, mekânlar, nesnelere, sanatsal ifadeler ve değerlerin toplamıdır. Bu miras, yaşam biçimlerinin bir yansıması olarak görülür ve genellikle Somut Kültürel Miras ve Somut Olmayan Kültürel Miras olarak iki ana kategoriye ayrılmaktadır (ICOMOS 2002). Somut kültürel miras; anıtları, mimari yapıları, binaları, tarihsel-kültürel yapı ve mekanları, yani insan emeğiyle ortaya konulan ürünleri ifade eden ve sonraki kuşaklar için korunması toplumlar bakımından önemli olan eserleri ifade etmektedir. Sözü edilen miraslar; genellikle arkeolojik, mimari, bilimsel ve teknolojik eserlerdir (Gögebakan, 2011). Kültürel miras kavramı; dil, folklor, töre, gelenek görenek ve örf gibi somut olmayan mirasların

dışında kalan insan eylemi, çalışması, emeği ve yeteneğiyle ortaya çıkmış, toplumsal olarak kabul görmüş ve ortak kültürün sembolü hâline gelmiş eserleri ifade etmektedir (Can, 2009). Somut kültürel miraslar olarak tanımlanan değerlerin evrensel bir değerlendirme biçimi ya da ölçütü vardır. Dünyanın doğal ve kültürel mirasının korunmasına ilişkin sözleşme, bu ölçütlerin en önemlisidir. Bu noktada somut kültürel miras değeri olarak anıtlar, sitler vb., yapı grupları ifade edilmektedir. Daha kapsamlı bir tasnifle taşınır ve taşınmaz kültürel miras şeklinde iki grupta ele alınan somut kültürel mirasların taşınmaz kültürel miras alanında yer alan eserler; arkeolojik çalışmalara bağlı olarak elde edilmiş mimari eserler, eşyalar, anıtlar, arkeolojik tarihi yapı, sitler, parklar, dini yapı merkezler ve binalar, kanallar, kültürel doğa manzaraları, konaklar, köprüler, değirmenler, çeşmeler gibi sıralanabilmektedir. Taşınır şeklinde nitelendirilmiş olan somut kültürel miras; resimler, heykeller, el sanatları, müzik aletleri, süs eşyaları ve takılar, arşivler, kütüphane eserleri, fotoğraflar, eski paralar ve günlük eşyalar olarak gösterilmektedir (Ahunbay, 2007).

Somut olmayan kültürel miras ise 2003 yılında yayımlanan Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesinin 2. maddesine göre; toplulukların, grupların ve bazı durumlarda bireylerin tanıdığı uygulamaları, temsilleri, ifadeleri, bilgi, becerileri ve bunlarla ilişkili araçları, nesnelere, eserleri ve kültürel alanların tamamını içermektedir (Blake, 2001). Adı geçen sözleşmeye göre somut olmayan kültürel mirasın tanımı, bu kavramı iki boyutta ele almaktadır: Zamansal boyut, somut olmayan kültürel mirasın “nesilden nesle aktarılması” ve “sürekli yeniden yaratılması” gerektiği gerçeğiyle ilgilidir; bu nedenle, somut olmayan kültürel miras esasen “zaman testini” karşılamalıdır. Mekânsal boyut, çevrelerine, doğa ile etkileşimlerine ve tarihlerine karşılık olarak somut olmayan kültürel mirasın yeniden yaratılması gerektiği gerçeğiyle ilgilidir. Sonuç olarak, söz konusu somut olmayan kültürel miras topluluklara ve gruplara; bir kimlik ve süreklilik duygusu

sağlamalı, böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına saygıyı teşvik etmelidir (Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi, 2003).

Karabük; geleneksel Türk sosyal hayatına ait bütün özellikleri ortaya koyan, tarihsel süreçte yaratılmış olan kültürel mirası çevresel dokuda koruyan bir ildir. Aynı zamanda kent ölçeğinde iyi bir şekilde muhafaza edilen ve Türkiye'nin en fazla turisti misafir eden ilçelerinden biri olan Safranbolu, bu ile bağlıdır. Safranbolu "Dünyada En İyi Korunan İlk 20 Kent" içinde yer almaktadır. Türkiye genelinde dünya mirası listesinde kent ölçeğinde yer alan tek yer olma özelliğine de sahiptir. "Açık Hava Müzesi", "Korumanın Başşehri" ve "Kendini Koruyan Kent" gibi ünvanlara sahip ilçenin ismi, bölgede yetişen safran çiçeğine atfen verilmiştir. Türk kent kültürünün dikkate değer yapılarından olan anıt eser ve tarihî konakların restorasyon sonunda topluma kazandırılmasıyla turizmde bir hareketlilik yaşanmasıyla Safranbolu, yılda 1 milyondan fazla yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği bir merkez hâline gelmiştir (Özdemir, 2007).

2. YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, Karabük'te görev yapan öğretmenlerin, söz konusu ildeki kültürel miras unsurlarına ilişkin farkındalık ve deneyim düzeylerinin tespit edilmesidir. Çalışmada Türkiye'de örgün eğitimde kültürel miras unsurlarının nasıl yer aldığını belirlemek ve UNESCO tarafından 17 Ekim 2003'te kabul edilmiş olan SOKÜM Korunması Sözleşmesi'ndeki "Eğitim, Duyarlılığın ve Kapasitenin Güçlendirilmesi" başlığını taşıyan 14. maddesi dikkate alınarak Karabük'teki öğretmenlerin bu konudaki deneyimleri ve farkındalıkları incelenmiştir. Bu çalışma, Türkiye'nin örgün eğitimdeki kültürel miras yaklaşımları konusunda ne tür çalışmalar yaptıklarının ortaya çıkarılması ve

öğretmenlerin bu konudaki deneyimleri ve farkındalıklarının tespit edilerek ortaya çıkarılması bakımından önemlidir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Karabük'te çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı 2022 yılında söz konusu il genelinde toplam 3297 öğretmenin çalıştığı ilgili İl Millî Eğitim Müdürlüğünden öğrenilmiştir. Zaman, maliyet ve yanıt oranı açısından tüm öğretmenlere ulaşmanın zorluğu nedeniyle, araştırmada örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Bu bağlamda, öğretmenlere kolayda örnekleme tekniği kullanılarak ulaşılmıştır. Örneklem büyüklüğünün ne kadar olması gerektiği konusunda, Sekaran (2003) tarafından önerilen örneklem tabloları kullanılarak bir hesaplama yapılmıştır. Bu hesaplamalara dayanarak, araştırmada en az 343 katılımcıya ulaşılması gerektiği belirlenmiştir. Araştırma sürecinde toplam 416 kişiye ulaşılmış olup, eksik ve hatalı doldurulan 26 anket geçersiz sayılmış ve 390 anket geçerli olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Veri Toplama Yöntemi ve Analizi

Veriler araştırmanın amacına yönelik olarak hazırlanan anket yöntemi ile toplanmıştır. Anketin hazırlanmasında Akkuş vd., (2015) tarafından üniversite öğrencilerinin miras farkındalığı ve deneyimlerini tespit etmek amacıyla yaptıkları araştırmadan faydalanılmıştır. Karabük'te görev yapan öğretmenlerden elde edilen veriler SPSS 22 programında analiz edilmiştir. Toplanan verilerin analizinde öncelikle araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri belirlenmiştir. Daha sonra öğretmenlerin kültürel miras farkındalığını ve deneyimlerini ölçen ölçeklerin yapı geçerliliği ve güvenilirliğine bakılmıştır. Yapı geçerliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) tercih edilmiştir.

Değişkenlerin farklılık değerlerine bakmak için, Bağımsız Örneklem T-testi ve Tek Yönlü ANOVA testi kullanılmıştır.

Araştırmanın Hipotezleri

Bu çalışmada araştırmanın amacına uygun olarak betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, mevcut bir durum ya da olguyu tanımlamak ve tasvir etmek için kullanılan bir araştırma yöntemidir (Büyüköztürk vd., 2010). Bu yöntem, çeşitli istatistiksel testlerin uygulanabilmesine ve sonuçlarının değerlendirilebilmesine imkan sağlar (Ulus vd., 2010; Padem vd., 2012). Ayrıca hipotezlerin doğrulanması için de tercih edilmektedir. Tercih edilen model doğrultusunda araştırmanın bağımsız değişkenleri; öğretmenlerin demografik özellikleri, bağımlı değişkenleri ise kültürel miras unsurlarına ilişkin bilgi, deneyim ve farkındalık olarak belirlenmiştir. Araştırmada aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

- **H₁:** Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı cinsiyetleri açısından farklılık göstermektedir.
- **H₂:** Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı medeni durumları açısından farklılık göstermektedir.
- **H₃:** Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı yaşları açısından farklılık göstermektedir.
- **H₄:** Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı görev yaptıkları okullar açısından farklılık göstermektedir.
- **H₅:** Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi cinsiyetleri açısından farklılık göstermektedir.
- **H₆:** Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi medeni durumları açısından farklılık göstermektedir.

- **H₇:** Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi yaşları açısından farklılık göstermektedir.
- **H₈:** Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi görev yaptıkları okullar açısından farklılık göstermektedir.
- **H₉:** Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi ikamet süreleri açısından farklılık göstermektedir.

2. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde Karabük ilinde görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalıklarına ilişkin alan çalışması sonuçları değerlendirilmiştir.

Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmada; öğretmenlerin cinsiyet, medeni durum, yaş, görev yaptıkları okul, branş, memleket ve ikamet süreleri gibi özelliklerini tespit etmek için yapılmış olan frekans analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	n	%	Medeni Durum	n	%
Kadın	172	44.1	Evli	247	63.3
Erkek	218	55.9	Bekâr	143	36.7
Yaş	n	%	Görev Yapılan Okul	n	%
30 Yaş ve Altı	121	31.0	Anaokulu	29	7.4
31-40 Yaş	104	26.7	İlkokul	124	31.8
41-50 Yaş	88	22.6	Ortaokul	151	38.7
51 Yaş ve Üstü	77	19.7	Lise	86	22.1
Branş	n	%	Karabük'te İkamet Süresi	n	%
Sayısal Ders	87	22.3	1-10 Yıl	61	15.6

Sözel Ders	75	19.2	11-20 Yıl	48	12.3
Sınıf Öğretmeni	116	29.7	21-30 Yıl	111	28.5
Diğer	112	28.7	31-40 Yıl	128	32.8
Memleket	n	%	41 Yıl ve Üstü	42	10.8
Karabük	181	46.4	Toplam	390	100
Karabük Dışı	209	53.6			

Araştırmaya toplam 390 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin %44,1'i kadın ve %55,9'u erkektir. Erkek ve kadın öğretmenlerin %63,3 evli ve %36,7'si bekârdır. Araştırmaya 30 yaş ve altı (%31) ile 31-40 yaşlarında (%26,7) olan öğretmenlerinin katılımının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Görev yapılan okul açısından; en fazla katılım ortaokul (%38,7) en düşük katılım anaokulu öğretmenleri (%7,4) tarafından sağlanmıştır. Öğretmenlerin branşları açısından dağılımlarına bakıldığında; %22,3'ünün sayısal dersler, %19,2'sinin sözel dersler, %29,7'sinin sınıf öğretmeni ve %28,7'sinin diğer branş öğretmenleri oldukları görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen öğretmenlerin genel olarak teknik, teknoloji, beden eğitimi ve rehber öğretmenlerden oluştuğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin %46,4'ü Karabüklüdür. Karabük dışından olan öğretmenlerin oranı ise %53,6'dır. Öğretmenlerin %15,6'sı 1-10 yıl, %12,3'ü 11-20 yıl, %28,5'i 21-30 yıl, %32,8'i 31-40 yıl, %10,8'i 41 ve üzeri yıldır Karabük'te ikamet etmektedir.

Kültürel Miras Farkındalık Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi ve Güvenirlik Sonuçları

Karabük ilinde çalışan öğretmenlere yönelik olarak yapılan çalışmada kullanılan "Kültürel Miras Farkındalık" Ölçeğinin yapısal geçerliliğini değerlendirmek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Ayrıca, ölçeğin güvenilirliğini ölçmek için Cronbach's Alpha testi uygulanmıştır. Elde edilen AFA ve güvenilirlik sonuçlarına ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2*Kültürel Miras Farkındalığı Ölçeğine İlişkin AFA ve Güvenirlik Sonuçları*

Boyutlar	Maddeler	Faktör Yüğü	Özdeğer	Varyans Oranı	Cronbach's Alpha
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Beklenti	Madde 7	0.812			
	Madde 8	0.794			
	Madde 6	0.793	6.598	32.990	0.845
	Madde 9	0.774			
	Madde 10	0.624			
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Tutum	Madde 4	0.767			
	Madde 2	0.751			
	Madde 5	0.743	2.342	11.709	0.820
	Madde 1	0.691			
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin İnanç	Madde 3	0.666			
	Madde 13	0.822			
	Madde 12	0.820	1.856	9.279	0.870
	Madde 14	0.790			
	Madde 11	0.789			
Karabük'te Yaşam Memnuniyeti	Madde 18	0.828			
	Madde 19	0.825	1.511	7.556	0.852
	Madde 20	0.810			
	Madde 16	0.786			
Gelecekte Kültürel Mirası Koruma Düşüncesi	Madde 15	0.769			
			1.174	5.868	0.783
	Madde 17	0.758			
Toplam Varyans Oranı				67.401	
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)				0.885	0.892
Bartlett Küresellik Testi			X²=3527.154	0.000	

Kültürel miras farkındalığı konusunda söz konusu ilde çalışan anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinden toplanan verilere Varimax rotasyonu kullanılarak Temel Bileşenler (Principal Components) yöntemi ile AFA testi uygulanmıştır. Tablo 5'te belirtildiği gibi ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.885 olarak hesaplanmış ve Bartlett testi sonuçları $p < 0.05$ düzeyinde anlamlılık göstermiştir. Bu değerlere göre; ölçekteki 20 ifade için 390 kişiden elde edilen verilerin AFA'ya uygun olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin kültürel miras farkındalığını ölçen veri setinin toplam varyans açıklama oranı %67.401

olarak belirlenmiştir. Varyansın açıklanma oranının %60'ın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, öz değeri 1'den büyük olan 5 alt faktör içeren bir ölçek yapısı ortaya çıkmıştır. Ortaya konan boyutlar; Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Beklenti, Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Tutum, Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin İnanç, Karabük'te Yaşam Memnuniyeti ve Gelecekte Kültürel Mirası Koruma Düşüncesi olarak adlandırılmıştır. Alt boyutlar için faktör yükleri 0.62 ile 0.82 arasında değişmektedir. Faktör yüklerinin 0.35'ten büyük olması gerektiği kriteri göz önüne alındığında, Tabachnick ve Fidell (2013) tarafından da belirtildiği üzere, ölçekle ilgili veri setindeki faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu ifade edilebilir. Ayrıca ölçeğin güvenirlik katsayısı $\alpha=0.892$ olarak tespit edilmiştir. Alfa katsayılarından hareketle ölçeğin yüksek güvenirlikte olduğu belirlenmiştir.

Kültürel Miras Farkındalığına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kültürel mirasa ilişkin farkındalık düzeylerini tespit etmek için analizler yapılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin kültürel miras ile ilgili farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmış olup elde edilen bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Öğretmenlerin Kültürel Miras Farkındalık Düzeyi

Değişkenler	\bar{X}	SS
Genel Farkındalık	3.730	0.615
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Beklenti	3.960	0.809
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Tutum	3.572	0.875
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin İnanç	3.621	0.936
Gelecekte Kültürel Mirası Koruma Düşüncesi	3.747	0.880
Karabük'te Yaşam Memnuniyet	3.739	0.888

Tablo 3'te görüldüğü üzere; öğretmenlerin kültürel miras farkındalık düzeyi kabul edilir düzeyde çıkmıştır ($\bar{X}=3,73$). Boyutsal açıdan bakıldığında;

öğretmenlerin kültürel mirasın korunması gerektiği konusunda olumlu tutuma sahip oldukları ($\bar{X}=3,57$), kendilerinden kültürel mirası korumaları beklediği ($\bar{X}=3,96$), kültürel mirası koruma konusunda kendilerine olan inanç ve güvenlerinin tam olduğu ($\bar{X}=3,62$) ve gelecekte de kültürel mirası daha fazla korumayı düşündükleri belirlenmiştir ($\bar{X}=3,74$). Ayrıca Karabük'te yaşamaktan da memnun oldukları tespit edilmiştir ($\bar{X}=3,73$).

Kültürel Miras Farkındalığının Demografik Özellikler Açısından Karşılaştırılması

Çalışmanın bu kısmında öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı demografik özellikleri açısından karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda, ilk olarak verilerin normal dağılıp dağılmadığına dair incelemeler yapılmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve bu değerlerin -1,5 ile +1,5 arasında olması nedeniyle, Tabachnick ve Fidell'in (2013) önerileri doğrultusunda, verilerin normal dağıldığı varsayılmıştır. Bu ön kontrolün ardından, gruplar arası farkların belirlenmesi amacıyla bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü ANOVA testleri uygulanmıştır. Bu çerçevede öğretmenlerin kültürel miras farkındalığının cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Öğretmenlerin Kültürel Miras Farkındalığının Cinsiyetleri Açısından Karşılaştırması

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Genel Farkındalık	1. Erkek	172	3.721	0.617	-0.261	0.794
	2. Kadın	218	3.737	0.615		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Beklenti	1. Erkek	172	3.926	0.826	-0.720	0.472
	2. Kadın	218	3.986	0.797		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Tutum	1. Erkek	172	3.551	0.885	-0.434	0.665
	2. Kadın	218	3.589	0.868		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin İnanç	1. Erkek	172	3.603	0.925	-0.336	0.737
	2. Kadın	218	3.635	0.947		

Değişkenler	Medeni Durum	N	\bar{X}	SS	t	p
Gelecekte Kültürel Mirası Koruma Düşüncesi	1. Erkek	172	3.775	0.913	0.561	0.575
	2. Kadın	218	3.724	0.854		
Karabük'te Yaşam Memnuniyeti	1. Erkek	172	3.765	0.819	0.517	0.606
	2. Kadın	218	3.718	0.940		
Genel Farkındalık	1. Evli	247	3.718	0.624	-0.521	0.603
	2. Bekâr	143	3.751	0.601		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Beklenti	1. Evli	247	3.974	0.798	0.477	0.634
	2. Bekâr	143	3.934	0.831		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Tutum	1. Evli	247	3.574	0.877	0.038	0.970
	2. Bekâr	143	3.570	0.873		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin İnanç	1. Evli	247	3.578	0.938	-1.170	0.243
	2. Bekâr	143	3.694	0.933		
Gelecekte Kültürel Mirası Koruma Düşüncesi	1. Evli	247	3.692	0.923	-1.616	0.107
	2. Bekâr	143	3.841	0.794		
Karabük'te Yaşam Memnuniyeti	1. Evli	247	3.740	0.873	0.046	0.963
	2. Bekâr	143	3.736	0.916		

* $p < 0.05$

Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$). Buna göre " H_1 : Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı cinsiyetleri açısından farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Araştırmaya katılan evli ve bekâr öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$). Dolayısıyla farkındalık düzeylerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir. Bu çerçevede " H_2 : Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı medeni durumları açısından farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Kültürel miras farkındalığının öğretmenlerin yaşları açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakılmış olup elde edilen Tek Yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Öğretmelerin Kültürel Miras Farkındalığının Yaşları Açısından Karşılaştırması

Değişkenler	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p
Genel Farkındalık	1. 30 Yaş ve Altı	121	3.730	0.597	0.413	0.744
	2. 31-40	104	3.775	0.526		
	3. 41-50 Yaş	88	3.675	0.696		
	4. 51 Yaş ve Üstü	77	3.732	0.662		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Beklenti	1. 30 Yaş ve Altı	121	3.841	0.768	2.248	0.082
	2. 31-40	104	3.957	0.812		
	3. 41-50	88	4.134	0.844		
	4. 51 Yaş ve Üstü	77	3.950	0.808		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Tutum	1. 30 Yaş ve Altı	121	3.621	0.780	0.917	0.432
	2. 31-40	104	3.640	0.842		
	3. 41-50	88	3.452	1.005		
	4. 51 Yaş ve Üstü	77	3.542	0.900		
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin İnanç	1. 30 Yaş ve Altı	121	3.663	0.909	1.576	0.195
	2. 31-40	104	3.627	0.936		
	3. 41-50	88	3.446	0.993		
	4. 51 Yaş ve Üstü	77	3.746	0.901		
Gelecekte Kültürel Mirasın Korunma Düşüncesi	1. 30 Yaş ve Altı	121	3.752	0.856	2.036	0.108
	2. 31-40	104	3.903	0.733		
	3. 41-50	88	3.598	1.027		
	4. 51 Yaş ve Üstü	77	3.697	0.898		
Karabük'te Yaşam	1. 30 Yaş ve Altı	121	3.796	0.839	0.431	0.731

Memnuniyet	2. 31-40	104	3.762	0.885
	3. 41-50	88	3.666	0.973
	4. 51 Yaş ve Üstü	77	3.701	0.874

***p<0.05**

Yaş itibarıyla tüm öğretmenlerin kültürel miras konusundaki farkındalıkları birbirine yakın çıkmıştır ($p>0.05$). Sonuçlara göre; "**H₃**: Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı yaşları açısından farklılık göstermektedir." hipotezi reddedilmiştir.

Kültürel miras farkındalığının öğretmenlerin görev yaptıkları okul türü açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakılmış olup elde edilen Tek Yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 6

Öğretmelerin Kültürel Miras Farkındalığının Okul Türü Açısından Karşılaştırması

Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	SS	F	p	Tukey
Genel Farkındalık	1. Anaokulu	29	3.832	0.447	2.170	0.091	-
	2. İlkokul	124	3.812	0.615			
	3. Ortaokul	151	3.637	0.672			
	4. Lise	86	3.740	0.540			
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Beklenti	1. Anaokulu	29	3.806	0.699	6.403	0.000*	2>3,4
	2. İlkokul	124	4.190	0.677			
	3. Ortaokul	151	3.933	0.884			
	4. Lise	86	3.725	0.807			
Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Tutum	1. Anaokulu	29	3.958	0.584	3.546	0.015*	1>3
	2. İlkokul	124	3.506	0.927			
	3. Ortaokul	151	3.474	0.918			
	4. Lise	86	3.711	0.751			
Kültürel Mirasın	1. Anaokulu	29	3.525	0.940	3.080	0.027*	2>3
	2. İlkokul	124	3.802	0.912			

Korunmasına İlişkin İnanç	3. Ortaokul	151	3.468	0.971	1.205	0.308	-
	4. Lise	86	3.659	0.872			
Gelecekte Kültürel Mirası Koruma Düşüncesi	1. Anaokulu	29	3.942	0.617	1.992	0.115	-
	2. İlkokul	124	3.736	0.936			
	3. Ortaokul	151	3.666	0.918			
	4. Lise	86	3.837	0.794			
Karabük'te Yaşam Memnuniyeti	1. Anaokulu	29	3.965	0.837	1.992	0.115	-
	2. İlkokul	124	3.782	1.005			
	3. Ortaokul	151	3.613	0.823			
	4. Lise	86	3.821	0.816			

Öğretmenlerin kültürel miras konusundaki genel farkındalıkları görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0.05$). Ancak beklenti ($F:6.403$; $p:0.000$), tutum ($F:3.546$; $p:0.015$) ve inanç ($F:3.080$; $p:0.027$) alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Tukey sonuçlarına göre; ilkokul öğretmenleri, ortaokul ve lise öğretmenlerinden daha fazla kültürel mirasın korunması konusunda kendilerinden beklentilerin olduğunu düşünmektedir. Kültürel mirasın korunması gerekliliği konusunda anaokulu öğretmenlerinin ortaokul öğretmenlerinden daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca kültürel mirası koruma noktasında ilkokul öğretmenlerinin, ortaokul öğretmenlerinden daha fazla kendilerine inandıkları ve güvendikleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda "**H₄: Karabük'te görev yapan öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı görev yaptıkları okullar açısından farklılık göstermektedir.**" hipotezi reddedilmiştir.

Kültürel Miras Değerlerine İlişkin Deneyim Düzeyinin Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırması

Araştırmada öğretmenlerin kültürel miras değerleri ile ilgili deneyim düzeyini demografik özellikler açısından karşılaştırmak için fark testleri

gerçekleştirilmiştir. Tablo 7’de kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyinin öğretmenlerin cinsiyet ve medeni durumları açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediği test edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, Karabük’teki kültürel miras unsurlarına ilişkin deneyim düzeyleri arasında ($t:-1.896$; $p:0.059$) bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuca göre “**H₅**: Öğretmenlerin, Karabük’teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi cinsiyetleri açısından farklılık göstermektedir.” hipotezi reddedilmiştir.

Öğretmenlerin medeni durumuna göre, Karabük’teki kültürel miras unsurlarına ilişkin deneyim düzeyleri farklılık gösterdiği tespit edilmiş ve bekâr olanların kültürel miras unsurlarını daha fazla deneyimlediği belirlenmiştir ($t:-5.090$; $p:0.000$). Buna göre “**H₆**: Öğretmenlerin, Karabük’teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi medeni durumları açısından farklılık göstermektedir.” hipotezinin kabul edildiğine işaret etmektedir.

Tablo 7

Karabük’teki Kültürel Miras Değerlerine İlişkin Deneyim Düzeyinin Öğretmenlerin Cinsiyetleri ve Medeni Durumları Açısından Karşılaştırması

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Kültürel Miras Değerleri Deneyimi	1. Erkek	172	3.026	0.690	-1.896	0.059
	2. Kadın	218	3.159	0.681		
Değişkenler	Medeni Durum	N	\bar{X}	SS	t	p
Kültürel Miras Değerleri Deneyimi	1. Evli	247	2.969	0.723	-5.090	0.000*
	2. Bekâr	143	3.326	0.554		

* $p<0.05$

Karabük'te bulunan kültürel miras değerlerine ilişkin olarak öğretmenlerin deneyim düzeyi ile yaşları, okul türleri ve ikamet süreleri açısından anlamlı farklılık olup olmadığı Tek Yönlü ANOVA Testi ile tespit edilmiş ve sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8

Karabük'teki Kültürel Miras Değerlerine İlişkin Deneyim Düzeyinin Öğretmenlerin Yaşları, Okul Türleri ve İkamet Süreleri Açısından Karşılaştırılması

Değişkenler	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p	Tukey
Kültürel	1. 30 Yaş -	121	3.435	0.486	25.160	0.000*	1>2,3 1>4 2>3,4
Miras	2. 31-40	104	3.182	0.590			
Değerleri	3. 41-50	88	2.881	0.725			
Deneyimi	4. 51 Yaş +	77	2.713	0.758			
Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	SS	F	p	Tukey
Kültürel	1. Anaokulu	29	3.584	0.350	27.218	0.000*	1>2,3 4>2,3
Miras	2. İlkokul	124	3.022	0.611			
Değerleri	3. Ortaokul	151	2.839	0.771			
Deneyimi	4. Lise	86	3.507	0.391			
Değişkenler	İkamet Süresi	N	\bar{X}	SS	F	p	Tukey
Kültürel	1. 1-10 Yıl	61	2.593	0.817	13.426	0.000*	2>1 3>1 4>1 5>1
Miras	2. 11-20 Yıl	48	3.064	0.615			
Değerleri	3. 21-30 Yıl	111	3.174	0.619			
Deneyimi	4. 31-40 Yıl	128	3.316	0.578			
	5. 41 Yıl +	42	3.026	0.676			

*p<0.05

Öğretmenlerin Karabük'teki kültürel miras unsurlarına ilişkin deneyim düzeylerinin yaşları açısından anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (F:25.160; p:0.000). Bu çerçevede "*H₁: Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi yaşları açısından farklılık göstermektedir.*" hipotezi kabul edilmiştir.

Diğer yandan, öğretmenlerin söz konusu ildeki kültürel miras unsurlarına ilişkin deneyim düzeylerinin okul türleri açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Bununla birlikte anaokulu ve lise öğretmenlerinin, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinden daha fazla söz konusu unsurları deneyimledikleri belirlenmiştir (F:27.218; p:0.000). Buna göre "**H₈**: Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi görev yaptıkları okul türü açısından farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

Öğretmenlerin söz konusu ildeki kültürel miras unsurlarına ilişkin deneyim (F:13.426; p:0.000) düzeyleri ikamet sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre; 1-10 yıllık öğretmenlerin kültürel miras unsurlarını diğer öğretmenlerden daha az deneyimledikleri belirlenmiştir. Bu bağlamda "**H₉**: Öğretmenlerin, Karabük'teki kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyi ikamet süreleri açısından farklılık göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma öğretmenlerin kültürel miras konusundaki farkındalıkları ve deneyimlerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda öğretmenlerin demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, medeni durum, ikamet süresi) ve görev yaptıkları okul türlerine göre kültürel miras farkındalığı ve deneyimlerini farklı değerlendirme durumları da incelenmiştir.

Karabük'teki kültürel mirasa ilişkin deneyim ve farkındalık düzeyini belirlemek üzere yapılan bu çalışmada toplam 390 öğretmenin görüşü alınmıştır. Çalışma kapsamında öğretmenlerin cinsiyetlerine, medeni durumlarına, yaşlarına, görev yaptıkları okul türlerine ve ikamet sürelerine göre aralarında anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Çalışmada öncelikle öğretmenlerin kültürel mirasa ilişkin farkındalık düzeyleri belirlenmiş ve söz konusu düzeyin demografik özellikleri açısından dağılımına bakılmıştır. Analizler sonucunda öğretmenlerin kültürel miras farkındalık düzeyi kabul edilir düzeyde çıkmıştır. Boyutsal açıdan bakıldığında; öğretmenlerin

kültürel mirasın korunması gerektiği konusunda olumlu tutuma sahip oldukları, kendilerinden kültürel mirası korumaları beklendiği, kültürel mirası koruma konusunda kendilerine olan inanç ve güvenlerinin tam olduğu ve gelecekte de kültürel mirası daha fazla korumayı düşündükleri belirlenmiştir.

Kültürel miras farkındalığı ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; Bahtiyar vd., (2018) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada, Ordu Üniversitesi öğrencilerinin kültürel miras konusundaki bilinç düzeyi araştırılmış ve bu öğrencilerin orta seviyede bir farkındalığa sahip oldukları belirlenmiştir. Benzer bir çalışmada, Güneş ve Alagöz (2018) Erzincan Üniversitesi öğrencilerinin kültürel miras tutumlarını incelemiş ve bu öğrencilerin kültürel değerlere ilgi gösterdikleri ve bu değerleri koruma konusunda istekli oldukları sonucuna ulaşmıştır. Diğer yandan, Akkuş vd. (2015) ile Karaca vd. (2017) tarafından yürütülen araştırmalar, Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas kültürel mirası konusundaki farkındalığının düşük olduğunu göstermiştir.

Öğretmenlerin kültürel miras farkındalığı cinsiyetleri, yaşları ve medeni durumları açısından anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonuç, (Yaşarsoy, Koç ve Ulema, 2021) tarafından Kastamonu Üniversitesi öğrencilerine yönelik kültürel miras farkındalığına ilişkin yapılan çalışma ile paralellik göstermektedir. Öğretmenlerin kültürel miras konusundaki genel farkındalıkları görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı farklılık göstermezken; farkındalık boyutları arasında bir farklılık belirlenmiştir. İlkokul öğretmenleri, ortaokul ve lise öğretmenlerinden daha fazla kültürel mirasın korunması konusunda kendilerinden beklentilerin olduğunu düşünmektedir. Kültürel mirasın korunması gerekliliği konusunda anaokulu öğretmenlerinin ortaokul öğretmenlerinden daha olumlu tutumlara sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca kültürel mirası koruma noktasında ilkokul öğretmenlerinin, ortaokul

öğretmenlerinden daha fazla kendilerine inandıkları ve güvendikleri tespit edilmiştir.

Çalışmada Karabük'te bulunan kültürel miras değerlerine ilişkin deneyim düzeyine bakıldığında öğretmenlerin cinsiyetleri açısından anlamlı farklılık görülmemektedir. Bu konuda Dinç, Erdil ve Keçe (2011) tarafından öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada, kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıkların cinsiyet ve yaşa göre farklılaştığı ortaya çıkmıştır. Bizim yaptığımız araştırmada böyle bir sonucun çıkmaması, örneklemin öğretmenler üzerinde yapılması ve değişkenlerin aynı algılanmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu araştırma kapsamında bazı öneriler geliştirilmiştir. Öncelikle Karabük iline yeni atanan öğretmenlere hazırlayıcı eğitim sürecinde söz konusu ilin kültürel miras değerlerinin tanıtımı yapılmalı, düzenlenecek gezilerle öğretmenlerin farkındalık düzeyleri artırılmalıdır. Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde, il ve ilçelerden elde edilen kültürel miras unsurlarının sergilenebileceği alanlar oluşturulmalı, öğretmenlerin seminer dönemlerinde bu alanları ziyaretleri teşvik edilmelidir. Öğretmenlere kültürel mirasın korunması konusunda hizmet içi seminerler düzenlenmeli, bu seminerlerde alınacak kazanımların öğrencilere ve velilere aktarılması sağlanmalıdır. Bu çalışmada elde edilen bulgu ve önerilerin, daha sonra yapılacak ilgili çalışmalara kaynak oluşturacağı düşünülmektedir. Bu çalışma Karabük ilini kapsamış ve bu ille sınırlandırılmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmaların farklı illeri karşılaştıracak biçimde yapılmasının önemli sonuçlar doğuracağı değerlendirilmektedir.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Bu makalenin araştırılması ve yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması yoktur.

Destek/Finansman Bilgileri:

Bu makale kapsamında herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Kararı:

Bu çalışma için Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 18/01/2022 tarih ve 2022/01-3 sayılı kararı ile çalışmanın etik açıdan uygun bulunduğuna dair etik kurul raporu oy birliği ile kabul edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Ahunbey, Z. (2019). Kültür Mirasını Koruma İlke ve Teknikler, İstanbul: Yem Yayınevi
- Akkuş, G., Karaca Ş. ve Polat, G. (2015). "Miras Farkındalığı ve Deneyimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Keşifsel Bir Çalışma". *Akademik Bakış Dergisi*, (50), 71-81.
- Avrupa Konseyi Faro Sözleşmesi (2020). Council of Europe Framework Convention On The Value Of Cultural Heritage For Society.
- Bahtiyar K.C., Sarı, S. ve Kabacık, M. (2018). "Üniversite Öğrencilerinin Ordu İlişkin Farkındalıklar ve Deneyimleri". *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(19), 667-684.
- Blake J. (2001). Developing A New Standart- Setting Instrument For A Safeguarding İntangible Cultural Heritage Elements For Consideration, Unesco, Paris
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö.E. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (5. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Can, M. (2009). Kültürel Miras ve Müzecilik Çalışma Raporu.
- Demirbulut, Ö.G., Saatçı, G. ve Avcıokurt C. (2005). "Bursa'nın Somut Kültürel Varlıklarına Yönelik Öğrencilerin Algıları: Harmançık MYO Örneği". *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 62-86.

- Dinç, E., & Keçe, M. E. M. (2011). "Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi". Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2), 267-285.
- Göğebakan, Y. (2011). "İlköğretim Öğrencilerinin Kültür Varlıklarını Tanıma ve Sahip Çıkma Bilinçlerinin Oluşmasını Belirlemeye Yönelik Başarı Testi ve Tutum Ölçeği Çalışması". Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(6), 75-93.
- Güneş, E. ve Alagöz, G. (2018). "Turizm Eğitimi Alanlarının Kültürel Miras Tutumları Üzerine Bir Araştırma". Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (29), 753-777.
- Gürçayır, S. (2011). "Geleneksel Tarzlar, Modern Modeller: Resmî, Resmî Olmayan Eğitim ve Somut Olmayan Kültürel Miras". Millî Folklor, 31-39.
- Gürel, D. (2018). *Somut Olmayan Kültürel Miras Etkinliğinin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanımı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hoppers, C. (2009). "Education, Culture And Society İn A Globalizing World: Implications For Comparative And International Education. Compare". A Journal Of Comparative And International Education, 39(5), 601-661.
- Karaca, Ş., Akkuş, G., Şahbudak, E., Işkın, M. (2017). Kültürel Miras Farkındalığı: Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama Çalışması. Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 9(16), 86-100.
- KTB (2003). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi. Erişim Tarihi: (02.02.2022).
- Oğuz, M. Ö. (2013). "Terim Olarak Somut Olmayan Kültürel Miras". Millî Folklor, 100 (25), 5-13.

- Özbaş, B.(2012). *İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kültürel miras eğitimi*. (Ed. M. Safran), Sosyal Bilgiler Öğretimi; (746 -752). Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, Ü. (2007). "Safranbolu'nun Kültürel Miras Kaynakları ve Korunması. Eastern Geographical Review", 26, 129-142.
- Padem, H., ve Diğer. (2012). *Araştırma yöntemler spss uygulamalı*. Sarajevo: International Burch University.
- Sekaran, U. (2003). Research methods for business. Fourth Edition, John Wiley & Sons Inc.
- Tabachnick, B. G. ve Fidel, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. USA: Pearson Education Limited.
- Ulus, T. Ve Diğer. (2010). "Araştırma Nasıl Tasarlanır" (I). Adli Tıp Dergisi, 24 (2), 40-47.
- UNESCO. (1972). Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, 16 November 1972, 1037 UNTS 151.
- Unesco. (2003). The Wide Acceptance Of The 2003 Convention Is Also Reflected In The Fact That Only A Handful Of States Have Deposited Reservations And Declarations. Erişim Tarihi: (02.02.2022).
- Ünal, F.. (2013). "İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Halk Kültürü Öğelerinin Değerlendirilmesi". Sosyal Bilimler Dergisi, 6(14), 611-644.
- Yasarsoy, E, Koç, D, Ulema, S. (2021). "Kültürel Miras Farkındalığı: Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma". Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 5(2).

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

This study aims to highlight the significance of the role that teachers play, offering theoretical and practical contributions by examining the awareness and experiences of teachers operating in Karabük regarding the tangible and intangible cultural heritage elements in Karabük. Teachers who are aware of cultural heritage and have deeply experienced this heritage assist their students in not only connecting with their own cultural roots but also in understanding and respecting other cultures as members of a global society. Therefore, the increasing awareness and enriched experiences of teachers regarding cultural heritage will contribute to the development of a more conscious and inclusive society that celebrates, values, and preserves cultural diversity and heritage.

Method

The study population consists of teachers working in Karabük. In 2022, the year the research was conducted, it was learned from the Provincial Directorate of National Education that a total of 3,297 teachers were working across Karabük. Due to the challenges of reaching all teachers in terms of time, cost, and response rate, the study resorted to using a sampling method. Teachers were accessed using the convenience sampling technique. To determine the necessary sample size, calculations were made using the sample size tables recommended by Sekaran (2003). Based on these calculations, it was determined that the study needed to reach at least 343 participants. During the research process, a total of 416 individuals were reached, but only 390 of these surveys were considered complete and valid for analysis. In the research, the following hypotheses have been developed:

H₁: The cultural heritage awareness of teachers working in Karabük differs by gender.

H₂: The cultural heritage awareness of teachers working in Karabük differs by marital status.

H₃: The cultural heritage awareness of teachers working in Karabük differs by age.

H₄: The cultural heritage awareness of teachers working in Karabük differs by the schools they work in.

H₅: The experience level of teachers regarding cultural heritage values in Karabük differs by gender.

H₆: The experience level of teachers regarding cultural heritage values in Karabük differs by marital status.

H₇: The experience level of teachers regarding cultural heritage values in Karabük differs by age.

H₈: The experience level of teachers regarding cultural heritage values in Karabük differs by the schools they work in.

H₉: The experience level of teachers regarding cultural heritage values in Karabük differs by their duration of residence.

Findings (Results)

In the study, teachers' cultural heritage awareness and experiences were compared based on their demographic characteristics. In this context, the first step involved examining whether the data were normally distributed. Skewness and kurtosis values were analyzed, and since these values fell between -1.5 and +1.5, it was assumed, following the recommendations of Tabachnick and Fidell (2013), that the data were normally distributed. After this preliminary check, independent sample t-tests and one-way ANOVA tests were applied to determine the differences between groups.

While there was no significant difference in the cultural heritage awareness evaluations of the teachers participating in the study based on their gender, marital status, and age, a significant difference was detected in their assessments of cultural heritage awareness in terms of the types of schools they work in.

While no significant difference was observed in the evaluations of cultural heritage experiences among the teachers participating in the study based on gender, significant differences were identified in their evaluations of cultural heritage experiences when considering marital status, age, and the types of schools they are affiliated with.

Conclusion and Discussion

In the study, the awareness levels of teachers regarding cultural heritage were initially determined, and the distribution of these levels was examined in terms

of demographic characteristics. The analysis revealed that the teachers' level of awareness of cultural heritage was at an acceptable level. From a dimensional perspective, it was found that teachers have a positive attitude towards the necessity of preserving cultural heritage, they are expected to contribute to its conservation, they possess confidence and belief in their ability to protect cultural heritage, and they plan to engage more in its preservation in the future.

When examining studies related to cultural heritage awareness, one study conducted by Bahtiyar et al. (2018) investigated the awareness level of Ordu University students regarding cultural heritage and found that these students possessed a moderate level of awareness. In a similar study, Güneş and Alagöz (2018) analyzed the attitudes of Erzincan University students towards cultural heritage, concluding that these students showed interest in cultural values and were willing to protect them. Conversely, research conducted by Akkuş et al. (2015) and Karaca et al. (2017) revealed that the awareness of Cumhuriyet University students regarding the cultural heritage of Sivas was low.

In the study, when examining the experience levels of teachers in Karabük regarding cultural heritage values, no significant difference is observed based on gender. This contrasts with a study conducted by Dinç, Erdil, and Keçe (2011) on students, which revealed that interest and awareness regarding cultural artifacts varied with gender and age. The absence of such a result in our research is thought to be due to the sample focusing on teachers and the variables being perceived similarly.

Within the scope of this research, several recommendations have been formulated. Initially, an introduction to Karabük's cultural heritage values should be incorporated into the preparatory training for teachers newly assigned to Karabük, and their knowledge should be enhanced through organized trips. The findings and recommendations of this study are expected to serve as a resource for future research in this area. This study specifically focuses on the province of Karabük and is limited to this region. Future research that compares the cultural heritage awareness and experiences of teachers across different provinces is anticipated to yield significant insights.